

Et etisk dilemma når patienten med demens kommer til IVI behandling

*MAJA RENDTORFF RAHBK, LÆRINGS- OG
UDDANNELSESANSVARLIG SYGEPLEJERSKE*

OG

*JANNIE HASSINGGAARD PEDERSEN, KLINISK
SYGEPLEJESPECIALIST*

Mentimeter

Excellent sygepleje som
tænkehorisont

Hvad kan, skal og bør vi gøre
i den etiske sygepleje – med
Excellent Sygepleje som
ramme.

DAGSORDEN

ETIK

ETIK - MENTIMETER

- TÆNKEHORIZONTEN DANNER
SYGEPLEJEFAGLIG
REFERENCERAMME

DEN ETISKE FORDRING OG DEN GYLDNE REGEL

(MARTINSEN / LØGSTRUP)

DEN ETISKE FORDRING

- OMSORGEN FOR DEN ANDEN OPSTÅR SPONTANT (LIVSFÆNOMENER VOKSER FREM -EKS. SOM HOS DEN BARMHJERTIGE SAMARITANER)
- VI KAN IKKE OPØVES I AT VÆRE SPONTANE ELLER I DEN ETISKE FORDRING MEN VI KAN OPØVES TIL OPMÆRKSOMT AT HØRE DEN TONE SOM DEN ETISKE FORDRING KLINGER UD MED

DEN GYLDNE REGEL

- NÅR DER IKKE OPSTÅR SPONTAN OMSORG FOR DEN ANDEN (DEN ETISKE FORDRING), KAN VI ANVENDE DEN GYLDNE REGEL
- VI SKAL FANTASERE OS TIL, AT SÆTTE OS I DEN ANDENS STED OG SITUATION "SOM OM"
- AT LADE SIG BERØRE AF DE INDTRYK SOM DEN ANDEN GIVER MIG -> ANSVARSFØLELSEN VÆKKES
- AT KUNNE SE TINGENE PÅ NY – AT LADE FORDOMME PRØVES OG KORRIGERES

GRUNDLÆGGENDE RETNINGER INDENFOR ETIKKEN

Dydsetikken

Hvordan opnås det gode liv

Konsekvensetikken

Konsekvensen af handlingen

Pligtetikken

Den rigtige handling

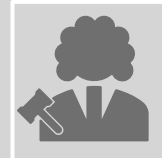
Situationsetikken

Den rigtige handling afhænger af den
unikke situation

ET *ALTERNATIVT* AFSÆT FOR ETIK:

Etik er mere end normer

Etik er indfældet i de situationer, vi er i

Det er i og fra situationen, at etikken vokser frem

Livsfænomener – begrunder IKKE etikken men springer spontant ud af situationen og hjælper os til at tage ansvar og træffe gode beslutninger

DET ETISKE DILEMMA

- Knytter sig til konkrete situationer
- Her bliver etikken synlig
- Vores menneskesyn bliver sat på prøve
- Vi bliver i **tvivl** om hvad der er den rette handling
- OBS! sædvanen kan overskygge dilemmaet

Hvad <i>kan</i> jeg gøre?	Det praktiske/tekniske spørgsmål
Hvad <i>skal</i> jeg gøre?	Det juridiske spørgsmål
Hvad <i>bør</i> jeg gøre?	Det etiske spørgsmål

Der er IKKE et endegyldigt facit men....

CASE

EN ÆLDRE DAME MED AMD OG FREMSKREDEN ALZHEIMERSDEMENS MØDER OP TIL EN IVI-INJ., SOM HUN HAR FÅET FLERE GANGE FØR.

PÅ TRODS AF HENDES ERFARING MED BEHANDLINGERNE ER HUN DENNE GANG DESORIENTERET OG UTRYG.

HUN HAR SVÆRT VED AT FORSTÅ, HVAD DER SKAL SKE. DET GØR DET VANSKELIGT FOR OS AT GENNEMFØRE BEHANDLINGEN, DA DET ER VIGTIGT, AT HUN LIGGER STILLE OG KIGGER I DEN RETTE RETNING UNDER INJEKTIONEN.

PATIENTEN ER ANKOMMET ALENE MED FLEXTAXA FRA PLEJEHJEMMET, HVOR HUN BOR.

REFLEKSIONSSPØRGSMÅL

- HVILKE PERSONER ER INVOLVERET I DILEMMAET?
- HVILKE HANDLINGER KAN VÆLGES?
- HVILKE KONSEKVENSER KAN DER VÆRE TIL HANDLINGERNE? OG FOR HVEM?
- HVAD ER MÅLET?
- HVAD VÆLGER DU AT GØRE?
- HVORDAN VIL DU BEGRUNDE DIN KLINISKE BESLUTNING UD FRA ET ETISK PERSPEKTIV?

CASE FORTSAT

VI KONTAKTER VI PLEJECENTERET FOR EN VURDERING. PLEJECENTERET BESKRIVER HENDE SOM VANLIGT.

VI FÅR HEREFTER TELEFONISK KONTAKT TIL DATTEREN, SOM INFORMERES OM SITUATIONEN. DATTEREN ER ENIG I, AT BEHANDLINGEN UDSÆTTES DENNE GANG, MEN ØNSKER FORTSAT, AT HENDES MOR FÅR BEHANDLING FOR AT BEVARE SYNET TRODS DEMENSDIAGNOSEN.

VI AFTALER AT FINDE EN NY TID TIL BEHANDLINGEN, HVOR PATIENTEN FORHÅBENTLIG VIL VÆRE MERE TRYK, ORIENTERET OG SAMARBEJDSVILLIG. PLEJECENTERET BLIVER DESUDEN BEDT OM AT KONTAKTE AFDELINGEN FØR NÆSTE BEHANDLING FOR AT SIKRE, AT PATIENTEN ER I EN TILSTAND, HVOR DEN KAN GENNEMFØRES.

SPØRGSMÅL?

REFERENCER

- BIRKLER J. HVAD ER ETIK. I: BIRKLER J. ETIK I SUNDHEDSVÆSENET. KØBENHAVN: MUNKSGAARD DANMARK; 2009:13-24
- BIRKLER J. ETISKE TEORIER. I: BIRKLER J. ETIK I SUNDHEDSVÆSENET. KØBENHAVN: MUNKSGAARD DANMARK; 2009:43-98
- DELMAR C. UDVIKLING AF EN SYGEPLEJEFAGLIGE TEORI OM LIVSFÆNOMENER – MED KARI MARTINSENS OMSORGSFILOSOFI SOM TÆNKEHORIZONT. I: JØRGENSEN B, STEENFELDT V, REDAKTØRER. MED SYGEPLEJETEORI SOM REFERENCERAMME – I FORSKNING OG UDVIKLING. 2010:79-102
- MARTINSEN K. ETIK NORMER OG SKØN. I: LØGSTRUP OG SYGEPLEJEN. 2012:49-123
- SYGEPLEJEETISK RÅD. DE SYGEPLEJEETISKE RETNINGSLINJER. 2014:1-12